

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV ZO ŠPANIELSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1

BRATISLAVA 2012

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 30. 8. 2013
pod číslom 2013-10834/28677:1-0922 s platnosťou od 1. 9. 2013.

ÚVOD

Cieľom maturitnej skúšky zo španielskeho jazyka je zosúladienie požiadaviek na jazykové vedomosti a rečové spôsobilosti žiakov, zjednotenie kritérií hodnotenia komunikačnej jazykovej kompetencie žiakov a dosiahnutie objektivity maturitnej skúšky. Nový typ maturitnej skúšky umožní žiakom študovať doma aj v zahraničí a uplatniť sa na európskom trhu práce.

Úroveň zvládnutia cudzieho jazyka bola špecifikovaná už v roku 2001 v dokumente Rady Európy Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie. (SERR).

Spoločný názov pre úroveň B1 a B2 je samostatný používateľ (independent learner), čo predpokladá, že žiak aktívne pristupuje k získavaniu vedomostí nielen na hodinách španielskeho jazyka, ale i prostredníctvom všetkých dostupných médií (samoštúdiom) v zhode so svojimi osobnými záujmami a profesijnou orientáciou. Požiadavky kladené na žiaka predpokladajú uvedomelý prístup žiaka k osvojeniu si cudzieho jazyka.

Model maturitnej skúšky zo španielskeho jazyka je jednotný pre všetky typy stredných škôl. Podkladom pre vypracovanie cieľových požiadaviek sú Štátny vzdelávací program pre vyššie sekundárne vzdelávanie a materiál Rady Európy Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie.

Na úrovni B1 žiak:

- rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, voľnom čase atď.,
- dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom,
- dokáže vytvoriť jednoduchý spojený text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma,
- dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány.

TEMATICKÉ OKRUHY

Tematické okruhy sú pre obe úrovne rovnaké. Základom hodnotenia bude rozsah slovnej zásoby, používanie gramatických štruktúr, stupeň jazykovej pohotovosti, obsahová stránka prejavu a pod.

Úlohou žiaka je zaujať stanovisko k téme a odôvodniť ho v rozhovore. Hodnotí sa vyjadrenie stanoviska, vecná argumentácia, výber faktov a informácií, gramatika.

1. Rodina a spoločnosť

- a) životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- b) členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- c) rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy).

2. Domov a bývanie

- a) môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestností),
- b) bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody),
- c) ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní).

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

- a) ľudské telo,
- b) bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni,
- c) zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena).

4. Doprava a cestovanie

- a) prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne),
- b) dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov),
- c) individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie).

5. Vzdelávanie

- a) školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny),
- b) vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine),
- c) život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové).

6. Človek a príroda

- a) ročné obdobia, počasie,
- b) príroda okolo nás – fauna (zvieratá voľne žijúce, v ZOO, domáce) a flóra,
- c) stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia), prírodné katastrofy.

7. Voľný čas, záľuby a životný štýl

- a) možnosti trávenia voľného času,
- b) organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády),
- c) individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda).

8. Stravovanie

- a) jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo,
- b) stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii),
- c) národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie).

9. Multikultúrna spoločnosť

- a) sviatky - zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a rôzne podujatia),
- b) spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine,
- c) zblížovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes), osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia.

10. Obliekanie a móda

- a) vplyv počasia a podnebia na odievanie,
- b) odev a doplnky na rôzne príležitosti,
- c) výber oblečenia (móda, vek, vkus, nálada, možnosti), starostlivosť o oblečenie.

11. Šport

- a) druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport),
- b) šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody,
- c) význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter).

12. Obchod a služby

- a) nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská),
- b) služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica),
- c) reklama a vplyv reklamy na zákazníkov.

13. Krajiny, mestá a miesta

- a) dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin),
- b) sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte),
- c) turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá.

14. Kultúra a umenie

- a) možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec),
- b) obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti),
- c) návšteva kultúrneho podujatia.

15. Knihy a literatúra

- a) knihy, e-knihy - výber, čítanie,
- b) obľúbený autor a žánre,
- c) prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa).

16. Človek a spoločnosť

- a) morálka (správanie sa mladých a starších ľudí, etická výchova v rodine a v škole),
- b) spoločenská etiketa – stretnutia, pozdravy a blahoželanania, etiketa návštev: dôvody a čas, témy rozhovorov, pohostenie,
- c) normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt).

17. Komunikácia a jej formy

- a) typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- b) komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- c) moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač - elektronická pošta, internet).

18. Masmédiá

- a) typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- b) tlač (noviny, časopisy, rubriky) - výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- c) rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť).

19. Mládež a jej svet

- a) charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy),
- b) postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- c) vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty - príčiny, prejavy, dôsledky).

20. Zamestnanie

- a) typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia,
- b) trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor),
- c) pracovný čas a voľný čas (zdokonaľovanie práce, nové technológie).

21. Veda a technika v službách ľuďstva

- a) život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- b) pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- c) veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika...).

22. Vzory a ideály

- a) pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, ideálny človek, kritériá hodnôt,
- b) človek, ktorého si vážim,
- c) skutoční a literárni hrdinovia.

23. Vzťahy medzi ľuďmi

- a) medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- b) priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- c) spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom).

24. Slovensko

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesta, ktoré by som odporučil cudzincom,
- c) zvyky, tradície, konvencie.

25. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesto, ktoré by som rád navštívil,
- c) výnimočnosť, zvyky, tradície a konvencie.

CIEĽOVÉ KOMPETENCIE

Cieľové kompetencie sú všeobecne formulované požiadavky na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť, ak chce štúdium cudzieho jazyka ukončiť maturitnou skúškou.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie používateľa cudzieho jazyka zahŕňajú jeho vedomosti a praktické schopnosti, osobnú zainteresovanosť aj schopnosť učiť sa.

Žiak:

- uplatňuje vedomosti týkajúce sa zemepisných, hospodárskych, spoločensko-ekonomických a kultúrnych reálií,
- porovnáva reálie krajín, kde sa hovorí španielsky, s reáliami vlastnej krajiny,
- správa sa v súlade s konvenciami príslušných krajín,
- uplatňuje získané vedomosti a schopnosti v každodennom živote,
- chápe potrebu celoživotného vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- získava nové vedomosti a schopnosti uvedomelo,
- opakuje si osvojené vedomosti a dopĺňa si ich,
- uplatňuje stratégie učenia sa cudzieho jazyka,
- uplatňuje osvojené vedomosti a schopnosti v príprave na svoje budúce povolanie.

Komunikačná jazyková kompetencia

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa španielskym jazykom hovorí. Komunikačná jazyková kompetencia zahŕňa nasledovné zložky:

a) jazykové kompetencie

Žiak pozná a používa:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia),
- morfológické a syntaktické javy (gramatická kompetencia), slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),

- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortografická a ortoepická).

b) sociolingválne kompetencie

Žiak vie:

- komunikovať v rôznych spoločenských úlohách v bežných komunikačných situáciách,
- používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so sociokultúrnym úzom v španielsky hovoriacich krajinách,
- správne reagovať v rôznych spoločenských situáciách (pozdravy, oslovenie, nadviazanie rozhovoru, zvolania),
- dodržiavať konvencie slušnosti (vyjadrenie záujmu o druhého, výmena názorov, informácií, vyjadrenie obdivu, srdečnosti, pohostinnosti, obdarovanie, vyhýbanie sa priamym príkazom, vyjadrenie poľutovania, ospravedlnenia, vyhýbanie sa opravovaniu, protirečeniu, poučovaniu, primerané používanie slov ďakujem, prosím, vyhýbanie sa vyjadreniu asertívnej nadradenosti, neprimeranému sťažovaniu sa, neprimeranej nespokojnosti),
- používať výrazy ľudovej múdrosti (príslovia, porekadlá, ustálené spojenia), si uvedomiť rozdiely registra (veľmi formálneho, formálneho, neformálneho, rodinného, intímneho).

Žiak dokáže uplatňovať širokú škálu jazykových funkcií, používajúc bežné prostriedky neutrálneho štýlu. Uvedomuje si konvencie slušnosti a podľa nich aj koná.

Uvedomuje si najvýznamnejšie rozdiely medzi zvyklosťami, postojmi, životnými hodnotami v krajinách, ktorých jazyk sa učí, a porovnáva ich s vlastným postojom, životnými hodnotami a zvyklosťami vo vlastnej krajine.

c) pragmatické kompetencie

Žiak vie:

- ako prehovoriť (zámer, téma, následnosť, príčina, kohézia, koherencia, štýl, register, rétorika),
- ako funkčne využívať jazykové prostriedky na získavanie informácií, vyjadrenie postojov (súhlas, nesúhlas), na vyjadrenie modalít (povinnosť, schopnosť), vôle (túžby, zábery), emócií (radosť, uspokojenie, nevôľa, záujem, prekvapenie, rozčarovanie, strach), na vyjadrenie etických zásad (ospravedlnenie, ľútosť, poľutovanie, súhlas, nesúhlas, pozdravenie, žiadosť, odmietnutie, začatie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru),
- ako zostaviť prehovor vzhľadom na interaktívnu (výmena informácií) alebo transakívnu (sprostredkovanie informácií) schému.

KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE

V obidvoch častiach maturitnej skúšky (externej i internej) sa preverujú receptívne (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a produktívne (ústny prejav a písomný prejav) rečové činnosti a stratégie.

Počúvanie s porozumením

Žiak rozumie krátkym jednoduchým monologickým, dialogickým a kombinovaným ústnym prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v štandardnej španielčine a primeranom tempe reči.

Cieľové požiadavky

Žiak dokáže:

- porozumieť jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach alebo tých, ktoré sa vzťahujú na zamestnanie, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná vo všeobecne známom prízvuku,
- porozumieť hlavným myšlienkam podaným spisovným jazykom na známe témy, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď., vrátane krátkych rozprávání (SERR, s. 68).

Čítanie s porozumením

Žiak rozumie jednoduchým textom informatívneho a faktografického charakteru, primerane náročným textom s tematikou každodenného života a jednoduchším beletrizovaným textom.

Cieľové požiadavky

Žiak dokáže na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty o témach vzťahujúcich sa na oblasť jeho záujmu (SERR, s. 71).

Ústny prejav - interakcia

Žiak dokáže:

- s istou dávkou sebadôvery komunikovať o známych i menej bežných záležitostiach, vzťahujúcich sa na jeho záujmy a odbornú oblasť. Dokáže získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému,
- vyjadrovať svoje myšlienky na abstraktnejšie témy, akými sú napríklad filmy, knihy, hudba atď.,
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania. Dokáže sa bez prípravy zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory a vymieňať si informácie o témach, ktoré sú mu známe, ktoré sú pre neho osobne zaujímavé, alebo sa vzťahujú na každodenný život (napríklad rodina, záľuby, práca, cestovanie a aktuálne udalosti), (SERR, s. 76).

Ústny prejav - produkcia

Žiak vie súvislo a s využitím jednoduchších jazykových prostriedkov hovoriť o svojich

skúsenostiach, pocitoch, zážitkoch. Vie odôvodniť a vysvetliť svoj názor. Dokáže porozprávať jednoduchý príbeh a prerozprávať obsah prečítaného alebo vypočutého textu a vyjadriť svoj postoj.

Cieľové požiadavky

Žiak:

- reaguje na podnety jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- vie začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- vie správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách, v situačných dialógoch,
- vie predniesť krátky monológ na určitú tému,
- vie opísať obrázky, mapy, diagramy, porovnať ich a vysvetliť súvislosti.

Písomný prejav

Žiak vie napísať jednoduchý súvislý prejav na témy z každodenného života a dokáže vyjadriť svoje postoje, pocity a dojmy. Vie správne používať základné lexikálne, gramatické, syntaktické a štylistické prostriedky vo formálnom a neformálnom písomnom prejave. Správne používa kompozičné postupy s ohľadom na obsah, adresáta písomného prejavu a slohový útvar.

Cieľové požiadavky

Žiak vie:

- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- napísať primerane náročný súkromný list,
- napísať kratší úradný list: žiadosť o informáciu, sprievodný list, krátku správu,
- opísať predmet, miesto, osobu, udalosť (opis),
- napísať príbeh (rozprávanie),
- napísať krátky súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Žiak dokáže:

- vytvoriť priamočiary opis o rôznych známych predmetoch v rámci vlastnej oblasti záujmu,
- pomerne plynulo podať priamočiare rozprávanie alebo opis ako lineárny sled myšlienok,
- podrobne opísať zážitky, ktoré zachytávajú pocity a reakcie,
- opísať podrobnosti o nepredvídateľných javoch, napríklad o nehode,
- vyzozprávať zápletku filmu alebo knihy a opísať svoje reakcie,
- opísať svoje sny, nádeje a ambície,
- opísať udalosti, či už reálne, alebo vymyslené,
- vyzozprávať príbeh (SERR, s. 60).

Celková písomná produkcia

Žiak dokáže napísať jednoducho členený súvislý text na celý rad známych tém vo svojej oblasti

záujmu spájaním krátkych odlišených prvkov do lineárneho sledu (SERR, s. 63).

Všeobecná písomná interakcia

Žiak dokáže:

- poskytovať informácie a myšlienky na abstraktné aj konkrétne témy, pomerne presne kontrolovať informácie, pýtať sa na problémy alebo ich vysvetľovať,
- písať osobné listy a poznámky, vyžiadať si alebo poskytnúť jednoduché dôležité informácie a vysvetliť, čo považuje za dôležité (SERR, s. 85).

Korešpondencia

Žiak dokáže:

- napísať osobné listy s uvedením noviniek a vyjadrením myšlienok na abstraktné alebo kultúrne témy, akými sú hudba a filmy,
- podrobne napísať osobné listy opisujúce skúsenosti, pocity a udalosti (SERR, s. 85).

JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

Nasledujúce príklady ilustrujú funkcie jazykových prostriedkov. Príklady uvádzané pri jednotlivých gramatických javoch zdôrazňujú funkčnosť gramatických štruktúr. Z toho dôvodu pri jednoduchých gramatických javoch slúžia príklady len na ilustráciu (viď zámenná).

1. Zvuková rovina

Žiak vyslovuje zreteľne a zrozumiteľne, nepresnosti vo výslovnosti a prízvuk materinského jazyka nenarušujú komunikáciu.

Žiak:

- dokáže rozlišovať a správne vyslovovať všetky hlásky španielskej abecedy (výslovnosť z, ce, ci, ñ, ll, rr); uprednostňuje sa výslovnosť európskej španielčiny, ale je prípustná aj výslovnosť charakteristická pre latinsko-americkú oblasť – seseo, yeísmo),
- má autentickú výslovnosť európskej španielčiny,
- ovláda viazanie slov (napríklad: *un hombre* - [unómbre], *el hotel* - [elotél]),
- ovláda správnu melódiu viet (oznamovacích, opytovacích a zvolacích) a melódiu slov (správne umiestnenie prízvuku) - stúpavú – *trabajar*, klesavú – *miércoles*, stúpavo-klesavú – *domingo*.

2. Pravopisná a grafická stránka

Žiak dokáže správne graficky zaznamenať jazykový prejav:

- ovláda pravidlá interpunkcie, javy špecifické pre španielsky jazyk – písanie čiarky,

- otáznika a výkričníka (napríklad: *Dice que vendrá mañana. ¡Ven a mi casa! ¿Cuándo vendrás?*),
- ovláda označovanie nepravidelného prízvuku (napríklad: *estación – estaciones*),
 - ovláda pravidlá písania veľkých písmen v španielčine (napríklad rozdiel medzi slovenským a španielskym pravopisom v písaní mien obyvateľov utvorených zo zemepisných vlastných mien, napríklad: *eslovaco – Slovák*; písanie veľkých písmen pri názvoch niektorých významných historických udalostí, napríklad: *la Guerra Mundial*; pri označení člena, ktorý je časťou názvu miest, napríklad: *La Habana*; a v skratkách, napríklad: *la OTAN*),
 - **pozná skupinu slov, kde sa pripúšťa písanie zjednodušených a nezjednodušených tvarov (*sicología – psicología; neumático – neumático...*).**

3. Slovná zásoba

Žiak si osvojil frekventované jazykové prostriedky a ustálené frazeologické jednotky, má dostatočnú slovnú zásobu, aby sa bez problémov dokázal vyjadriť k témam z každodenného života, dokáže porozumieť ústnemu prejavu a písaným textom obsahujúcim aj neznáme výrazy, ktorých význam je možné odhadnúť z kontextu alebo situácie. Rozsah osvojenej slovnej zásoby mu umožňuje splniť vyššie uvedené požiadavky na komunikačné schopnosti pre danú úroveň.

Žiak:

- ovláda produktívne slovnú zásobu v rozsahu približne 1800 – 2000 slov,
- pozná spôsoby tvorenia slov – predovšetkým odvodzovanie pomocou prípon a predpôn (napríklad: *posible – imposible, posibilidad; enfermo – enfermedad, enfermera; repetir – repetición; flor – florecita, floristería*),
- vie používať synonymá (napríklad: *guapo – bonito – hermoso – lindo*), antonymá (napríklad: *bonito – feo*), časté frazeologizmy (napríklad: *tomarle el pelo, estar echo polvo, estar hasta la coronilla/hasta las narices*),
- dokáže vysvetliť význam osvojených slov výkladom, opisom, synonymom, prekladom,
- vie používať slovníky (prekladový, výkladový, synonymický, frazeologický) a jazykové príručky,
- vie použiť bežné skratky (napríklad: *SIDA, OTAN, UE*).

4. Morfológia a syntax

4.1 Morfológia – tvaroslovie

Žiak vie prakticky používať základné formy a funkcie gramatických konštrukcií v kontexte. Ovláda základné rozdiely medzi gramatickým systémom materinského a cudzieho jazyka. Používa gramatické javy správne, najmä v predvídateľných situáciách, prípadné chyby nebránia v komunikácii.

- **Člen (*artículo*)**
 - určitý a neurčitý člen,

- používanie určitého člena pri osobách a veciach už spomínaných, pri podstatných menách chápaných všeobecne, pri udávaní hodín, názvoch dní, ročných období... (napríklad: *Es la una. La casa es bonita.*),
 - používanie neurčitého člena pri podstatných menách bližšie neurčených a v spojení s číslovkou (napríklad: *Llegaron unos estudiantes. Tiene unos cincuenta años.*),
 - sťahovanie člena s predložkami *de, a* (napríklad: *Vuelve del colegio a las tres de la tarde. Venimos al hotel.*),
 - vynechávanie člena po výrazoch množstva (napríklad: *Llegaron dos profesores.*), v mennom prísudku (napríklad: *Su padre es médico.*), pri vyjadrení neurčitého množstva (napríklad: *Desayuna pan con queso.*), pri oslovení (napríklad: *Señor Gonzales, le presento...*), pri vlastných podstatných menách (napríklad: *España, Manuel*),
 - **použitie určitého člena pri vlastných menách – pri niektorých zemepisných názvoch (la Argentina, el Brasil, el Ebro) – pri bližšie určených zemepisných názvoch (La España de hoy)**,
 - **použitie správneho tvaru člena pred niektorými podstatnými menami ženského rodu (el/un alma, el/un hambre).**
- **Podstatné mená (sustantivos)**
 - rod podstatných mien,
 - určenie rodu podstatného mena podľa zakončenia (*-o, -or: el profesor, el alumno; -a, -ión: la puerta, la ocasión*),
 - tvorenie podstatných mien ženského rodu prechýľovaním (napríklad: *el hijo – la hija*) a pomocou člena (napríklad: *el artista – la artista, el turista – la turista*),
 - **podstatné mená mužského rodu zakončené na -a (napríklad: el día, el mapa, el cometa) a podstatné mená gréckeho pôvodu (napríklad: el tema, el problema, el telegrama)**,
 - **podstatné mená s dvojakým rodom (napríklad: el orden – la orden, el mar – la mar, el arte – la arte)**,
 - číslo podstatných mien,
 - tvorenie množného čísla podstatných mien (napríklad: *el estudiante – los estudiantes*),
 - používanie pomnožných podstatných mien (napríklad: *las matemáticas, las gafas, las finanzas*),
 - vyjadrenie pádových vzťahov (skloňovanie) pomocou predložiek (napríklad: *mamá – de mamá, a mamá, de/sobre mamá, con mamá*).
 - **Prídavné mená (adjetivos)**
 - tvorenie ženského rodu prídavných mien prechýľovaním (napríklad: *bueno – buena*),
 - tvorenie množného čísla (napríklad: *buenos – buenas, azul – azules*),
 - zhoda prídavného mena s podstatným menom (napríklad: *el muchacho inteligente, las chicas simpáticas*),
 - postavenie prídavného mena za podstatným menom (napríklad: *una noticia mala*) a pred podstatným menom (napríklad: *gran libro, pobre chico*),

- skrátené tvary prídavných mien v postavení pred podstatným menom (napríklad: *bueno* – *buen*, *malo* – *mal*, *grande* – *gran*),
 - väzba prídavných mien so slovesami *ser* a *estar* (napríklad: *ser/estar bueno*, *ser/estar malo*, *ser/estar vivo*, *ser/estar católico*, *ser/estar listo*, *ser/estar rico...*),
 - pravidelné a nepravidelné stupňovanie prídavných mien (napríklad: *guapo* – *más guapo* – *el más guapo*, *bueno* – *mejor* – *el mejor*) a porovnávanie (*más/menos que*, *tan como*, *el más/menos de*),
 - **tvorenie absolútneho superlatívu pomocou prípony -ísimo/-ísima (napríklad: *feísimo*, *carísimo*)**,
 - **tvorenie prídavných mien odvodením pomocou predpôn (napríklad: *moral* – *amoral*, *regular* – *irregular*, *posible* – *imposible*)**.
- **Zámená (pronombres)**
 - osobné zámená:
 - v nominatíve (*yo*, *tú*, *él...*), v datíve (*me*, *te*, *le...*) a v akuzatíve (*me*, *te*, *le*, *lo*, *la...*), (napríklad: *Él estudia mucho. Te llamaré mañana. La he visto en el colegio.*),
 - osobné zámená v spojení s predložkami (napríklad: *Este libro es para mí. Hablan de ti.*), spojenie osobných zámen *mí*, *ti* a zvratného zámena *sí* s predložkou *con* (napríklad: *Ellos van conmigo. Quiero hablar contigo. Siempre lo lleva consigo.*),
 - použitie dvojíc osobných zámen vo vete, zmena tvaru nepriameho predmetu *le*, *les* v spojení s tvarmi priameho predmetu na *se* (napríklad: *Se lo compro. ¡Cómpraselo! ¡No se lo compres! Voy a comprárselo. Estoy comprándoselo.*),
 - zdôraznenie predmetu (napríklad: *A mí me gusta viajar.*),
 - používanie zámena stredného rodu *ello*, *lo* (napríklad: *Lo importante es estudiar regularmente.*),
 - privlastňovacie zámená:
 - samostatné a nesamostatné privlastňovacie zámená (napríklad: *Éste es mi libro. Este libro es mío.*),
 - zhoda nesamostatných zámen s podstatným menom v čísle (napríklad: *mi libro* – *mis libros*) a zhoda samostatných zámen podstatným menom v rode a čísle (napríklad: *hija mía* – *hijos míos*),
 - ukazovacie zámená:
 - samostatné a nesamostatné ukazovacie zámená (napríklad: *Este restaurante es bueno. Pero éste es mejor.*),
 - zhoda ukazovacích zámen s podstatným menom v rode a čísle (napríklad: *este hotel*, *esa chica*, *aquel día*),
 - ukazovacie zámená stredného rodu *esto*, *eso*, *aquello* (napríklad: *¿Qué es esto?*),
 - opytovacie zámená:
 - zámená *¿qué?*, *¿quién?*, *¿cuál?*, *¿cuánto?*,
 - zhoda opytovacích zámen s podstatným menom v rode a čísle (napríklad: *¿Quiénes son tus amigos? ¿Cuántas chicas vienen?*) alebo len v čísle

- (napríklad: *¿Cuál hijo es tuyo? ¿Cuáles son tuyos?*),
- použitie zámena *¿qué?/¿cuál?* (napríklad: *¿Qué lengua hablas? ¿Cuál prefieres?*),
 - vzťahné zámená:
 - použitie vzťahných zámen (*que, el/la que, quien, quienes, el/la cual, cuyo/-a*),
 - neurčité zámená:
 - použitie neurčitých zámen *algo, alguien, alguno/ -a, -os, -as, cada, cada uno, cada cual, otro/ -a, -os, -as, todo/ -a, -os, -as*,
 - skracovanie zámen *alguno, ninguno* pred podstatnými menami mužského rodu (napríklad: *No tengo ningún disco de música clásica.*),
 - použitie zámen *nada, nadie, ninguno/ -a, -os, -as*, vynechávanie záporu (napríklad: *No ha venido nadie. Nadie ha venido.*).
- **Číslovky (numeralios)**
 - základné číslovky:
 - vyjadrenie rôznych číselných údajov, počtu (napríklad: *Llegaron seis estudiantes.*), hodiny a dátumu (napríklad: *Son las ocho. Siempre comemos a la una. Es el siete de septiembre.*), teploty (napríklad: *Estamos a cuatro grados bajo cero.*),
 - radové číslovky:
 - tvorenie a použitie radových čísloviek do 10 (napríklad: *primero, segundo, décimo...*),
 - krátenie radových čísloviek *primero, tercero* pred podstatným menom mužského rodu (napríklad: *Vive en primer piso.*), použitie číslovky pri označení storočia (*siglo primero*, pri ostatných základná číslovka: *siglo catorce*),
 - použitie základných zlomkov (napríklad: *una mitad, un tercio, tres cuartos*),
 - vyjadrenie miery a váhy (napríklad: *medio litro, cuarto kilo*),
 - čítanie desatinných čísel (napríklad: *0,4 – cuatro décimas/cero coma cuatro*).
 - **Príslovky (adverbios)**
 - použitie pôvodných (*bien, mal, hoy...*) a odvodených prísloviak (napríklad: *Hoy estoy mejor. Aprendemos rápida y fácilmente.*),
 - tvorenie prísloviak od prídavných mien príponou *-mente* (napríklad: *rápido – rápidamente*),
 - pravidelné a nepravidelné stupňovanie prísloviak (napríklad: *lejos – más lejos – lo más lejos (posible), bien – mejor – lo mejor*),
 - príslovkové výrazy (napríklad: *a veces, a menudo, a la derecha, por supuesto...*),
 - použitie výrazov *muy/mucho, tan/tanto* (napríklad: *Me ha gustado mucho. Es muy inteligente.*),
 - použitie výrazov *también, tampoco* (*Miguel no lo sabe y yo tampoco.*).
 - **Predložky (preposiciones)**
 - použitie predožiek (*a, ante, bajo, con, contra, de, desde, en, entre, hacia, para, por*,

- según, sin, sobre, trás*) a predložkových spojení (*a pesar de, al lado de, además de, antes de, cerca de, con respecto a, de acuerdo con, debajo de, delante de, dentro de, detrás de, en cuanto a, enfrente de, frente a, fuera de, junto a, lejos de*),
- predložkové väzby odlišné od slovenčiny (napríklad: *aficionarse a, acordarse de, despedirse de, pensar en, tratarse de...*).
- **Spojky (conjunciones)**
 - spojky a spojkové výrazy *y/e, ni, o/u, que, pero, sino, aunque, pues, porque, puesto que, como, como si, a pesar de que, para que, a menos que*,
 - zmena spojky *y* na *e* (napríklad: *Ana y Miguel, español e inglés*) a *o* na *u* (napríklad: *seis o siete, siete u ocho*),
 - správne viazanie spojok s indikatívom alebo konjunktívom.
 - **Slovesá (verbos)**
 - slovesné kategórie: osoba, číslo, čas, spôsob, rod,
 - časovanie pravidelných slovies podľa neučítkových koncoviek -AR, ER, IR,
 - časovanie zvratných slovies (napríklad: *llamarse – me llamo, te llamas...*),
 - časovanie niektorých nepravidelných slovies (napríklad: *decir, poner, poder, tener, querer, venir, hacer, haber, saber, dar, ir, conocer, oír, contar, saber, salir, sentir, servir, traducir, traer, ver*),
 - časovanie a použitie slovies SER, ESTAR, HAY (napríklad: *¿De dónde son estos estudiantes? Los estudiantes de España ya están en el hotel. En el hotel hay unos esudiantes de España.*),
 - tvorenie a správne použitie jednotlivých slovesných tvarov:
 - indikatív: prítomný čas (*hablo*), jednoduchý a zložený budúci čas (*hablaré, habré hablado*), minulé časy – pretérito perfecto (*he hablado*), pretérito indefinido (*hablé*), pretérito imperfecto (*hablaba*), pretérito pluscuamperfecto (*había hablado*),
 - podmieňovací spôsob jednoduchý (*hablaría*),
 - ***zložený podmieňovací spôsob (habría hablado) a jeho použitie na vyjadrenie pravdepodobnosti v minulosti (¿Quién lo habría dicho?), vyjadrenie neskutočnej podmienky v hlavnej vete podrad'ovacieho súvetia (Si hubiera tenido más tiempo te habría visitado.)***,
 - rozkazovací spôsob kladný a záporný (*¡habla!, ¡no hables!*),
 - konjunktív: prítomný čas (*hable*), minulé časy – pretérito perfecto (*haya hablado*), pretérito imperfecto (*hablara/hablase*), pretérito pluscuamperfecto (*hubiera/hubiese hablado*),
 - trpný rod (*fue construido*),
 - prechodník (gerundio) (*hablando*),
 - prídastie (participium) (*hablado*),
 - ***použitie budúceho času na vyjadrenie rozkazu (napríklad: ¡Lo harás enseguida!), pravdepodobnosti v prítomnosti (napríklad: Serán las siete.), domnienky v minulosti (napríklad: Manuel ya habrá salido.)***,
 - konštrukcie s gerundiom: ESTAR + gerundio, IR + gerundio, LLEVAR + gerundio,

SEGUIR + gerundio, (napríklad: *Estoy trabajando. La situación va mejorando. Ya llevo media hora intentándolo. Sigue lloviendo.*),

- opisné konštrukcie s neurčitkom (infinitivo): IR + a + infinitivo, EMPEZAR + a + infinitivo, PONERSE + a + infinitivo, ACABAR + de + infinitivo, DEJAR + de + infinitivo, (napríklad: *Voy a hacerlo. Se puso a llorar. Empezamos a trabajar. Acabo de hacerlo. ¡Deja de molestarle!*).

- **Citoslovcia (interjecciones)**

- bežné citoslovcia vyjadrujúce:
 - údiv (napríklad: *anda*)
 - odpor (napríklad: *huy*)
 - súhlas (napríklad: *ya*)
 - želanie (napríklad: *ojalá*)

4.2 Syntax

- oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie vety,
- prirad'ovacie súvetia,
- podrad'ovacie súvetia s vedľajšou vetou:
 - podmienkovou (napríklad: *Si lo supiese no lo haría. Si lo hubiera sabido no lo habría hecho.*),
 - účelovou (napríklad: *Le llamó para que supiese las novedades. Llega a fin de que le conozcan.*),
 - prístupkovou (napríklad: *Aunque trabajes mucho, no conseguirás hacerlo a tiempo. Aunque has limpiado la casa, sigue estando sucia.*),
 - miestnou (napríklad: *He dejado el coche donde tú me dijiste. Vete a donde quieras.*),
 - časovou (napríklad: *Llegamos cuando el profesor se había ido. Estudia mientras escucha la música*),
 - spôsobovou (napríklad: *Hice la sopa como me dijiste. Nos lo explican de manera que lo aprendamos todos.*),
 - príčinnou (napríklad: *No lo he hecho porque no he querido. Como no se siente bien no vendrá.*),
 - dôsledkovou (napríklad: *Pienso luego existo. Ya son las ocho, por lo tanto, la tienda está cerrada.*),
- vyjadrenie vedľajšej vety konštrukciou s infinitívom: PARA + infinitivo, ANTES + de + infinitivo, DESPUÉS + de + infinitivo, AL + infinitivo (napríklad: *Llega para informarnos. Antes de salir me despido de mamá. Después de despertarme me limpio los dientes. Al entrar en la clase saludo a mis amigos.*),
- súslednosť časov v súvetiach (napríklad: *Dice que está en Bratislava. – Dijo que estaba en Bratislava. Dice que vendrá el lunes. – Dijo que vendría el lunes. Dice que visitó el museo. – Dijo que había visitado el museo. Espero que lo pases bien. Espero que lo hayas pasado bien. Esperaba que lo pasaras bien.*).

Úpravy cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov zo španielskeho jazyka úroveň B1 pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

Žiaci so sluchovým postihnutím

Počúvanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú auditívnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia.

Zvuková stránka jazyka

Požiadavky súvisiace s výslovnosťou sa upravujú a nepresnosti výslovnosti v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v španielskom jazyku.

Žiaci so zrakovým postihnutím

Tematické okruhy

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Čítanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v španielskom jazyku.

Nepresnosti výslovnosti a plynulosti reči v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s vývinovými poruchami učenia

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami správania

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Použitá literatúra

CANO, V. a kol. 2009. *Pedagogická dokumentácia zo španielskeho jazyka. Úroveň B1*. Štátny pedagogický ústav: 2009. 74 s. ISBN 978-80-89225-93-4.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. 2006. 252 s. ISBN 80-85756-93-5.